

نگاه

جنوب شرقی سوریه جدیدترین نقطه بحران در منطقه

کوروش احمدی.

کارشناس روابط بین‌الملل

● در شرایطی که روند عقب‌نشینی و نابودی داعش در سوریه سرعت گرفته، تلاش‌ها برای پرکردن خلا ناشی از آن نیز رو به افزایش نهاده و از جمله موجب شده به ناگاه جنوب شرقی سوریه به یکی از حساس‌ترین و مخاطره‌آمیزترین صحنه‌های تقابل در منطقه تبدیل شود. در نتیجه، در بیش از یک ماه گذشته این منطقه عرصه برخوردهایی بین نیروهای حامی دولت سوریه و نیروهای سوری تحت حمایت آمریکا بوده است. حمله آمریکا در هجدهم می به واحدهایی که ادعا می‌شد به پادگان تنف نزدیک می‌شدند؛ ۹ روز قبل از آن حمله نیروهای سوری به مواضع شورشیان در منطقه؛ ادعای سرنگونی دو پهباد مسلح ساخت ایران از سوی آمریکا در ۷ و ۲۰ ژوئن؛ ادعای آمریکا مبنی بر سرنگونی یک هواپیمای سوری که گویا به «نیروهای دموکراتیک سوریه» (نیرویی مرکب از کردها و عرب‌ها که با کمک آمریکا علیه داعش می‌جنگد) حمله کرده بود؛ شلیک شش موشک ایرانی به شهر دیرالزور که در تصرف داعش است؛ اعلام روسیه مبنی بر تعلیق برنامه هماهنگی با آمریکا برای اجتناب از برخوردهای تصادفی هوایی و هشدار به آمریکا درباره ورود هواپیماهای آمریکایی به منطقه عملیاتی روسیه، یعنی غرب رود فرات، برخی از این موارد تنش‌زا بوده‌اند. در همین دوره نیز اعلام شد آمریکا یک سیستم موشکی متحرک (HIMARS) با برد ۳۰۰ کیلومتر را از اردن وارد شرق سوریه کرده است. این برخوردها در حالی است که مقامات آمریکایی از زمان اوپاما همواره مدعی بوده‌اند اقدامات نظامی‌شان در سوریه صرفاً بر جنگ با داعش متمرکز است؛ اما با شروع پایان داعش در سوریه و عراق ظاهراً مبنای این سیاست متزلزل شده و هر دو طرف به تمیبه مقدماتی برای دوره بعد از داعش نیز می‌اندیشند، چراکه تسلط بر جنوب شرقی سوریه هم از نظر آینده سوریه و آینده فشار اسد مهم است و هم از نظر تسلط بر کریدور ارتباطی بین ایران، عراق، سوریه و لبنان. با توجه به اهمیت منطقه، نقاط عبور مرزی تنف و ابوکمال بین عراق و سوریه و نقاتی است که در مرکز توجه قرار دارند. پیشروی متحندان سوری آمریکا و مشاوران آمریکایی از جانب تنف به‌سوی ابوکمال از جنوب به شمال در امتداد مرز عراق و سوریه، تقویت پادگان تنف، ایجاد یک منطقه حائل ۳۳ مایلی در اطراف آن از سوی آمریکا و استقرار حدود ۱۵۰ نیروی عملیات ویژه آمریکایی در آن برای آموزش نیروهای کرد و عرب از جمله تحولات در یکی، دو ماه گذشته بوده است. این تحرکات زمینه‌ساز درگیری‌های مورد اشاره بوده؛ درگیری‌هایی که می‌توانند در آینده تشدید شوند. هم‌زمان نیروهای داعش نیز که در موصل و رقه به‌شدت زیر فشار قرار دارند، بخش عمده‌ای از رهبری و امکانات خود را به استان دیرالزور منتقل کرده‌اند و به‌این‌ترتیب زمینه برای منازعاتی سه‌جانبه و بسیار مهم برای آینده سوریه فراهم شده است.

جیم ماتیس، وزیر دفاع آمریکا، در توضیح برخوردهایی که در منطقه ایجاد شده، مدعی

شد که «حول جدیدی رخ نداده و ما فقط از

نیروهای خود دفاع می‌کنیم.» می‌توان این سخنان

او در دولت آمریکا مانند فرماندهان نظامی،

دیللمات‌ها و احتمالاً مک مستر، مشاور امنیت ملی

ترامپ، همچنان متعهد به لزوم تمرکز بر داعش

هستند، با این تفاوت که اکنون نظری نیز به آینده

دارند و ظاهراً آماده درگیری نظامی در صورت

لزوم هستند. این سیاست با سیاستی که برخی از

مشاوران ترامپ در شورای امنیت ملی، مانند اِزرا

کوهن و درک هاروی، پیشنهاد می‌کنند و دایر بر

لزوم استفاده از فرصت سوریه برای درگیرشدن

با ایران است، در تعارض قرار دارد. ماتیس و

هم‌فکرانش نگران واکنش دوستان ایران در

سوریه و عراق و نیز رابطه استراتژیک بین بغداد و

واشنگتن هستند. به‌عبارت دیگر امروزه در واشنگتن

حکم دایر بر انتخاب بین یک جنگ گسترده علیه

متحندان فشار اسد، از جمله ایران است، آن‌طورکه

مشاوران ترامپ می‌خواهند، با فقط مقابله محدودی

برای حفظ متحندان سوری آمریکا در برابر تهدیدها

و تأثیرگذاری بر آینده سوریه. هم‌زمان تحولات

سیاسی مهمی نیز در آمریکا در جریان است که

می‌تواند بر روند تصمیم‌گیری‌ها و سیر حوادث

اثرگذار باشد. از جمله اینکه ترامپ به‌نحوی

فرایزند در حال انتقال بخشی از اختیارات خود به

پنتاگون برای سیاست‌گذاری و عملیات در جنگ

با تروریسم است؛ برای مثال، ترامپ اختیار تعیین

استراتژی آمریکا در افغانستان را به پنتاگون داده و

دست آن را نیز برای عملیات در سوریه باز گذاشته

است. بحران سیاسی در واشنگتن از یک سو و

بی‌اطلاعی و بی‌تجربگی ترامپ در چنین اموری

از سوی دیگر از دلایل این امر است. این در حالی

است که اوپاما تا حد زیادی در تعیین جزئیات

عملیات نظامی در سوریه و دیگر نقاط مانند

افغانستان دخالت داشت.

ادامه در صفحه ۱۹

دیپلماسی

محمد بن سلمان به پادشاهی نزدیک شد

انتصاب ولیعهد ایران ستیز در عربستان

محمد بن سلمان

می‌دانند. محمد بن سلمان ۳۱ساله بزرگ‌ترین پسر ملک سلمان است و در دانشگاه ملک سعود حقوق خوانده است. وقتی در ژانویه ۲۰۱۵ و بعد از درگذشت جهان عرب را به دست گیرد. این در حالی است که عربستان فاقد ظرفیت‌های ژئوپلیتیک برای این رهبری است. بنابراین ناچار شد برای به‌دست‌آوردن اقتدار خود تلاش به سیاست خارجی متکی شود و تلاش کند ضعف داخلی‌اش را با تغییر در سیاست خارجی جبران کند. مهم‌ترین تغییر سیاست خارجی این کشور نیز خروج از سیاست‌های محافظه‌کارانه آل‌سعود بود. این کارشناس مسائل منطقه با اشاره به سیاست تقریباً تهاجمی عربستان در چند سال اخیر، گفت: «مهم‌ترین اقدام آنها حمله به یمن بود که بیش از دو سال طول کشید و هزینه‌های بسیاری به هر دو کشور و منطقه تحمیل کرد. حضور عربستان در جنگ‌های نیابتی منطقه دومین اقدامی بود که در راستای تغییر سیاست‌هایشان انجام دادند. این تغییرات در صحنه داخلی عربستان نیاز به نخبگانی داشت که بتوانند مستقل از افراد سالخورده و محافظه‌کار اقدام کنند بنابراین به سمت جوان‌گرایی رفته و از شخصیت‌های جسور و جوان استفاده کردند. به همین خاطر عادل الجبیر جاه‌طلب را وزیر خارجه کردند. او قبلاً سفیر عربستان در واشنگتن بود و از همان وقت نگاهی خصمانه به ایران داشت.»

تندرو ۳۱ساله

کارشناسان مسائل خاورمیانه وزیردفاع‌شدن محمد بن سلمان را در راستای نیاز عربستان به همین تغییر

هر دم از این باغ بری می‌رسد. جوان تندرو سعودی که تهدید می‌کرد جنگ را به داخل ایران خواهد کشاند. حالا یک کام به پادشاهی نزدیک‌تر شده است. «سلمان بن‌عبدالعزیز»، پادشاه عربستان‌سعودی، پسرش، «محمد بن‌سلمان»، جانشین ولیعهد و وزیر دفاع این کشور را جایگزین ولیعهد فعلی؛ یعنی «محمد بن‌نایف» کرد. کنارگذاشتن محمد بن‌نایف از ولایت‌عهدی و دیگر مسئولیت‌هایش همچون ریاست شورای وزیران و وزارت کشور نشان می‌دهد که کام بلندی در راستای افزایش تندروی‌های عربستان در پیش است.

ولیعهد جدید همان کسی است که به‌تازگی با همراهی دوست نزدیکش، «محمد بن‌زاید»، ولیعهد امارات، قطع‌رابطه گروهی با قطر را کلید زد و بحران جدیدی در خاورمیانه به وجود آورد. همین دو روز قبل بود که «حمد المزروعی» معروف‌ترین وبلاگ‌نویس و فعال اماراتی نزدیک به محمد بن‌زاید در صفحه توئیتر خود نوشت: «محمد بن سلمان پادشاه آینده عربستان است.» اکنون معلوم شده که این فعال سیاسی اماراتی چندان بیره نیز نگفته و سلمان بن‌عبدالعزیز قاعده انتقال قدرت از برادر به برادر را به هم زده است. با توجه به ساختار غیردموکراتیک قدرت در عربستان نمی‌توان پاسخ مشخص و دقیقی درباره دلایل این اقدام ملک سلمان پیدا کرد اما با کنارهم‌گذاشتن برخی اطلاعات می‌توان به این نتیجه رسید که این کشور احساس می‌کند به تندروی‌های بیشتری نیاز دارد.

جوان جنگ‌طلب

ولیعهدشدن محمد بن سلمان با توجه به شناختی که نظام بین‌المللی از حاکمان عربستان و خاندان آل‌سعود دارد، نوعی ساختارشکنی به حساب می‌آید و عباس پرورده، کارشناس مسائل خاورمیانه، در گفت‌وگو با «شرق» دلایل این ساختارشکنی را تشریح کرد. به گفته او، «محمدبن سلمان خیلی جوان است. اینکه با وجود شاهزادگان بزرگ‌تریک شاهزاده جوان برای ولیعهدی انتخاب شود، امری بی‌سابقه است. به اضافه اینکه محمد بن سلمان در دو سال گذشته به‌عنوان وزیر دفاع اقداماتی مثل حمله به یمن انجام داده و این موضوع نیز برخلاف ساختار محافظه‌کار عربستان است.»

پرورده این تحول در دربار سعودی را متأثر از تحولات اخیر جهان عرب دانست و گفت: «رهبران جهان عرب در یک دهه آرام آرام حذف شدند. نخستین

مورد صدام حسین بود و بعد از آن نیز در بهار عربی،

حسینی مبارک برکنار شد. به‌خصوص اینکه مصر دیگر

برجام استوار است

شرق: به دنبال هر اقدامی در آمریکا، در تهران

نگرانی از واردشدن لطمه به برجام با می‌گیرد.

اگرچه برخی رقابت‌ها و تنش‌های داخلی، در کل

چهار سال دولت یازدهم، مذاکرات هسته‌ای و

میوه آن یعنی برجام را نشانه رفته و با ادامه دولت

روحانی پیداست که ادامه پیدا می‌کند.

تصویب طرح «مقابله با اقدامات بی‌ثبات‌کننده

ایران» بار دیگر دلواپسان را تحریک کرده تا نوای

«نقض برجام» سر دهند. این گروه البته فارغ از نظر

کارشناسان، مذاکره‌کنندگان هسته‌ای و البته هیئت

نظارت بر اجرای برجام، خود هر اقدام آمریکایی را

بررسی و درباره‌اش رای صادر می‌کنند. دراین‌باره

بسیاری از دلواپسان برجام فریاد نقض برجام سر

داده‌اند.

طرح «مقابله با اقدامات بی‌ثبات‌کننده ایران»

که در کش‌وقوس کمپته روابط خارجی سنا و

بعد صحن سنا، حک و اصلاحات فراوانی به خود

دید، دست‌کم از مواردی که نقض فاحش برجام

است، خالی شد؛ زیرا سناتورها بارها بر این نکته

که این طرح نقض برجام نیست، تأکید کردند.

این طرح به دنبال تصویب تحریم در چهار حوزه

برنامه موشکی، تسلیحاتی، حقوق بشر و تروریسم

است. طرحی که با ۹۸ رای موافق در برابر دو

رای مخالف تصویب شد، به رئیس جمهور اختیار

می‌دهد در حوزه‌های ذکرشده در بالا ایران را وارد

لیست تحریم کند. این در حالی است که سناتورها

تحریم‌های روسیه را هم ضمیمه این‌ تحریم

کرده‌اند تا ترامپ همدستان با روسیه را در منکنه

تحریم این کشور به همراه ایران قرار دهند.

درحالی‌که سنا به دنبال تحریم موشکی ایران

و در ادامه تحریم نهادهی مانند سپاه پاسداران

است. حادثه‌ای تروریستی در تهران رخ داد که

به دنبال تیراندازی در مجلس و حرم امام، ۱۸

نفر شهید شدند. به‌دنبال آن، سپاه در پاسخ به

این حمله، به منطقه دیرالزور که محل اختفای

سران داعش بود، حمله موشکی کرد. حمله‌ای

مدافعه‌انه که علاوه بر همه پیام‌های منطقه‌ای و

مواجهه با تروریسم، به نمایندگان آمریکایی نیز

پیام می‌داد که برنامه موشکی ایران به برنامه

هسته‌ای هیچ ربطی ندارد و هدف آن دفاع است.

ازهمین‌رو، سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا

گفته که واشنگتن برنامه موشکی بالستیک ایران

را از نزدیک و به دقت زیر نظر دارد. یکی از اعضای

گروه تروریستی منافقین، در روزهای گذشته درباره

سایت‌های موشکی جدید ایران کنفرانسی برگزار

کرد که سخنگوی وزارت خارجه آمریکا گفته در

وزارت خارجه آمریکا نیز این‌ اظهارات را زیر نظر

دارند.

مصوبه جدید سنا باید در مجلس نمایندگان

روزنه

وزارت کشور:

دولت سعودی هرچه سریع‌تر صیادان دستگیرشده را آزاد کند

● **ایران:** وزارت کشور روز گذشته در اطلاعیه‌ای با تأکید بر اینکه دو قایق ایرانی که به سمت مرزهای عربستان هدایت شده‌اند، صیادی بوده‌اند، اعلام کرد دولت عربستان هرچه سریع‌تر برای آزادی افراد دستگیرشده اقدام کند.

در این اطلاعیه آمده است: «سه فروند قایق

صیادی در روز پنجشنبه ۲۵ خرداد ۱۳۹۶ با

داشتن هویت قانونی و مجوز صید، از اسکله بندر

بوشهر برای ماهیگیری به سمت عمق آب‌های

خلیج فارس حرکت می‌کنند که در نیمه‌شب

حبس صیادی، بر اثر تلاطم دریا و اثرگذاری امواج

در آب‌های منطقه، کنترل لازم را از دست داده

و هر لحظه ناخواسته به سمتی هدایت شدند.

درنهایت یکی از قایق‌ها موفق می‌شود کنترل

خود را به دست آورده و شناور را در مسیر اصلی

هدایت کند؛ اما دو قایق دیگر با فشار آب‌های

متلاطم، به سمت نوار مشترک مرز دریایی با کشور

عربستان رانده شدند؛ درحالی‌که از علم و آگاهی

کافی که در نوار مشترک دریایی هستند، برخوردار

نبودند و اگر هم به این موضوع واقف بودند،

امکان کنترل شناور وجود نداشته است.»

در ادامه آمده است: «قایق‌های مذکور صرفاً

صیادی بوده و بر اثر امواج دریا جابه‌جا شده‌اند

که در حوزه آب‌های دریای عمان و خلیج فارس

این موضوع کاملاً عادی است و هرساله ده‌ها

شناور صیادی کشورهای همسایه به‌خصوص به

دلیل نبود نشانه و علامن در خط مشترک مرزی،

ناخواسته ممکن است وارد آب‌های سرزمینی

شوند که به‌عنوان نمونه از ابتدای سال جاری

تا پانزدهم خرداد ۱۷ شناور صیادی کشورهای

ایران وارد آب‌های کشور جمهوری اسلامی ایران

شدند که با حسن‌نیت به کشور متبوع تحویل

داده شدند؛ ولیکن تیراندازی به سمت قایق‌های

صیادی، خارج از شئونات انسانی و اسلامی است.

در این رابطه ضمن یادآوری مسئولیت حقوقی

دولت عربستان، لازم است آن دولت ضمن

جبران خسارات وارده و تنبیه عوامل این اقدام

غیرمسئولانه، هرچه سریع‌تر نسبت به آزادی

افراد دستگیرشده که خانواده آنها به‌شدت نگران

وضعیت سلامتی آنها هستند، اقدام کند.»

شهردار اصفهان خبر داد؛

مترو به آزادی رسید

آخرین تست‌های راه‌اندازی فاز سوم خط یک قطار شهری اصفهان

کرد؛ در حال حاضر عملیات اجرایی فاز اول خط دوم قطار شهری اصفهان از میدان زنبیبه تا میدان امام علی(ع) آغاز شده است.نورصالحی خاطر نشان کرد: به زودی مراحل انتخاب پیمانکار فاز دوم خط ۲ قطار شهری اصفهان از میدان امام علی(ع) تا ایستگاه مدرس در غرب اتوبان خرازی انجام می‌شود. خط ۲ قطار شهری اصفهان تا ۴ سال آینده تکمیل و مورد بهره برداری قرار می‌گیرد.

مجوز عبور قطار از خیابان چهارباغ عباسی صادر شد

مشاور عالی شهردار اصفهان با اشاره به دغدغه‌های سازمان قطار شهری اصفهان در حوزه میراث فرهنگی و همکاری‌های علمی صورت گرفته در این زمینه افزود: طراحی مسیر و عملیات اجرایی خط یک قطار شهری اصفهان پس از بررسی‌های چندین ساله کارشناسان یونسکو و ایکوموس، در سی و هفتمین اجلاس یونسکو، در تاریخ ۶ تیر ۱۳۹۲ تأیید شده و دستور کار یونسکو خارج شد.مهندس جواد شغراف افزود: در کنار تأییدات یونسکو، به دلیل حساسیت‌های مشترک استانداری، مدیریت شهری و میراث فرهنگی کشور، بر اساس توافقنامه سال ۹۱، دانشگاه علم و صنعت تهران به عنوان مشاور امین میراث به منظور بررسی مطالعات و تأیید عملیات اجرایی معرفی شد. در این رابطه (ار دبیهشت سال ۹۵، مطالعات مشاور سازمان قطار شهری اصفهان توسط مشاور امین سازمان میراث فرهنگی کشور تأیید شد. وی با اشاره به آخرین تأییدات مشاور امین سازمان میراث فرهنگی پیرامون خط یک قطار شهری اصفهان ادامه داد: خوشبختانه پس از همکاری‌های علمی و بین‌المللی با سازمان‌های یونسکو، ایکوموس جهانی، دانشگاه مونپخ آلمان، دانشگاه‌های مطرح ایران و سازمان میراث فرهنگی، در ۲۷ خرداد امسال، عملیات اجرایی خط یک قطار شهری اصفهان و عبور قطار در خیابان چهارباغ عباسی تأیید شد.

تأیید به‌مشاور امین سازمان میراث فرهنگی

مشاور عالی شهردار اصفهان در توضیح این موضوع

تصریح کرد: در تأییدیه مشاور امین سازمان میراث

فرهنگی کشور آمده «با توجه به ارزش‌های میراگر

حسین(ع) تا سی و سه پل، ارتعاشی را به بناهای تاریخی

این محدوده منتقل نمی‌کند، عملیات اجرایی مورد تأیید

بوده و عبور قطار از این محدوده بلامانع است.» وی

افضا کرد: در رابطه با حفظ بناهای تاریخی سازمان

قطار شهری اصفهان طی سه سال گذشته، بیش از ۹۵

میلیارد ریال هزینه کرده و در کنار آن، اولین و بزرگ‌ترین

عملیات پایش‌ماینوتورینگ بر روی بناهای تاریخی

محدوده چهارباغ عباسی اصفهان به صورت دائم، به

منظور جلوگیری از هرگونه ارتعاش طی دوره بهره‌برداری

بلندمدت، در حال طراحی و اجرا است.

تمام ظرفیتها و قابلیت‌ها استفاده خواهد کرد.عبدالمجید

باباصفصری در خصوص اختصاص داده شده به

متروی اصفهان گفت: تا کنون حدود ۲ هزار میلیارد

تومان بودجه به منظور ساخت خط یک قطار شهری

اصفهان هزینه شده که نزدیک به ۷۵۰ میلیارد تومان آن

از سوی دولت و یک هزار و ۲۵۰ میلیارد تومان آن از سوی

شهرداری اختصاص پیدا کرده است.

وی افزود: برای تکمیل این خط نیز حدود ۵۰۰ میلیارد

تومان دیگر هزینه مورد نیاز است که باید از سوی شهرداری

و دولت به پروژه اختصاص پیدا کند.باباصفری بیان کرد:

سال گذشته حدود ۴۰۰ میلیارد تومان برای مترو هزینه

شده که شهرداری اصفهان آن را متقبل شده و برای امسال

نیز حدود ۸۰۰ میلیارد تومان بودجه پیش‌بینی شده که

در بودجه دولت حدود ۱۰۰ میلیارد تومان دیده شده و

بقیه آن نیز باید از سوی شهرداری اختصاص پیدا کند.وی

افضا کرد: با بهره‌برداری فاز اول و دوم خط یک متروی

اصفهان، هم‌اکنون ۱۱ کیلومتر از خط یک متروی اصفهان

حداقل ایستگاه قدس تا تختی از ساعت ۷ صبح تا ۱۵

هر روز در حال بهره‌برداری و استفاده شهروندان است.

مدیر حوزه شهردار تصریح کرد: فاز اول و دوم خط یک

متروی اصفهان که هم‌اکنون مورد بهره‌برداری قرار گرفته،

به زودی انجام شود.شهردار اصفهان با بیان اینکه اولویت

اصلی مدیریت شهری، افزایش خدمت‌رسانی به مردم و

عبور قطار از ادامه خط یک به شمار می‌رود، ادامه داد: در

این مرحله، قطار با عبور از ایستگاه‌های امام حسین(ع) و

انقلاب به ایستگاه سی و سه پل می‌رسد و در ایستگاه‌های

شریعتی و آزادی نیز توقف خواهد کرد.وی تصریح کرد:

طبق قول‌های داده شده در ماه‌های گذشته، در پایان بهار

امسال، صدای سوت قطار در ایستگاه آزادی اصفهان شنیده

شد و پس از تست‌های مختلف راه‌اندازی و آماده‌سازی

شرایط، ظرف مدت کوتاهی، مسافرگیری از ایستگاه‌ها

انجام می‌شود.دکتر جمالی‌نژاد با بیان اینکه طول خط یک

قطار شهری اصفهان ۴۰ کیلومتر بوده و دارای ۲۰ ایستگاه

است، تصریح کرد: در حال حاضر